

Skador inom pojkfotboll

en epidemiologisk studie av seriespel i Östergötland

**Östergötlands
Fotbollförbund**

Östergötlands
Fotbollförbund

Thomas Kölnäs
Östergötlands Fotbollsörbund (ÖFF)
thomas.kolnas@osterg.rf.se

Östergötlands
Fotbollförbund

Toomas Timpka Olof Risto
WHO Safe Sports
Avdelningen för Socialmedicin och Folkhälsovetenskap
Hälsouniversitetet
tti@ida.liu.se

Skador

En återkommande fråga när fotbollsungdomar övergår från spel i knattestserier till "riktig" fotboll i elvamannalag är hur vanligt det är med skador. Särskilt för ledare och instruktörer är frågan viktig, men säkra fakta om skador och riskfaktorer bland svenska fotbollsungdomar finns idag inte tillgängliga. Med anledning av detta genomfördes under 200-02 på initiativ från ÖFF och forskare vid Hälsouniversitetet en enkät- och intervjustudie om skador inom ungdomsfotboll. Undersökningen omfattade samtliga elvamannalag på pojksidan som deltog i Östgötaserierna Elit och Kenty/Correnserierna. Avsikten var att registrera och följa upp samtliga akuta skador som uppkom under spel i seriematcher för att senare kunna vidta åtgärder mot dessa.

Datainsamling

Undersökningen omfattade samtliga 694 seriematcher för 13- till 16-åriga pojklagsspelare (P13-P16) under 2001. Registreringen omfattade akuta skador som uppkommit under match och uppfyllde ett eller flera av följande kännetecken: i) spelaren tvingades att avbryta matchen, ii) spelaren tvingades att avstå från planerat fotbollsspel påföljande dag eller senare, iii) tandskada som föranledde spelare kontakta tandvården och iv) spelaren kunde först efter åtgärd från sjukvårdsutbildad person återgå till spel. De indelades i tre svårighetsgrader beroende på hur lång tid skadan hindrade träning och matchspel (lindrig 0-2 dagar, medelsvår 3-7 dagar och allvarig mer än en vecka). Datainsamlingen genomfördes i två steg. Inledningsvis användes skadeformulär för registrering av skadetillfällen efter varje spelad match. Från matchrapporterna registrerades antalet deltagande spelare och deras ålder. I det andra steget kompletterades datamaterialet genom telefonintervjuer. Först kontaktades samtliga klubbar för att kontrollera att inga skador hade förbisetts. Därefter kontaktades de skadade spelarna av läkare för uppföljning av skadans läkning.

Resultat

Den studerade expositionen för skaderisk utgjordes av 14.600 spelartimmar under match (Tabell 1). Det registrerades 2.4 skador per 1000 spelartimmar (95% konfidensintervall 1.7-3.0 skador per 1000 spelartimmar). 73% av skadorna klassificerades som allvarliga, dvs orsakade frånvaro

från spel i mer än en vecka. Det förelåg en klar tendens till högre skadeförekomst i serierna för kvalificering till elitseriespel (Tabell 2). I dessa serier förekom omkring tre gånger fler skador än i motsvarande breddserie.

Slutsatser

Förekomsten av skador inom pojkfotboll ökar med ålder och tävlingsnivå. Särskilt hög skaderisk föreligger vid kvalificering till elitseriespel. Orsaker till detta kan dels vara ökad tävlingsinriktning, dels att tillväxtspurt i mellerta tonåren kan leda till ökad skaderisk. En förhöjd skaderisk måste tas vid planering av elitinriktade serier för pojklagsspelare.

Table 1. ÖFF/KentyCorrenserierna för pojkar 2001

Division	Lag (n)	Matcher (n)
P13 Bredd Norra	8	56
P13 Bredd Centrala	10	90
P13 Bredd Södra	8	56
P14 Bredd	10	90
P14 Elit vår	8	26 (enkelmöte)
P14 Elit höst A	10	45 (enkelmöte)
P14 Elit höst B	7	21 (enkelmöte)
P15 Bredd	10	90
P15 Elit	11	110
P16 Elit	11	110
Totalt	93	694

Table 2. Rapporterade skador per ålder och nivå .

Level	Skador (n)	Skador i procent (95% C.I.)	Skador per 1000 timmar (95% C.I.)	Relativ skaderisk (95% C.I.)
U13 Bredd	9	20 9-32	1,7 0,6-2,9	1,0 -
P14 Bredd	0	-	0 -	- -
P14 Elit kval	16	36 22-51	6,8 3,5-10,1	3,5 1,5-7,9
P15 Bredd	4	9 1-18	1,5 0,0- 3,0	0,9 0,3-2,9
P15 Elit	9	20 9-32	2,8 1,0- 4,6	1,6 0,6-4,0
P16 Elit	6	14 3-24	1,9 0,4-3,4	1,1 0,4-3,0
Totalt	44	100	2,4 1,7-3,0	